

практичної інтернет-конференції з нагоди відзначення Міжнародного дня з прав людини (м. Київ, 8 грудня 2022 р.). С. 217–219.

5. Менжул М.В. Дія принципу заборони насильства в сім'ї в умовах воєнного стану в Україні. URL: <http://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2023/04/105.pdf> (дата звернення: 12.06.2020).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-334-7-28>

**PURPOSE AS A MANDATORY FEATURE
OF THE SUBJECTIVE SIDE OF TAKING A REPRESENTATIVE
OF THE AUTHORITIES OR AN EMPLOYEE
OF A LAW ENFORCEMENT AGENCY AS A HOSTAGE**

**МЕТА ЯК ОБОВ'ЯЗКОВА ОЗНАКА СУБ'ЄКТИВНОЇ СТОРОНИ
ЗАХОПЛЕННЯ ПРЕДСТАВНИКА ВЛАДИ АБО ПРАЦІВНИКА
ПРАВООХОРОННОГО ОРГАНУ ЯК ЗАРУЧНИКА**

Боровук А. В. Боровик А. В.

*Candidate of Juridical Sciences, Docent,
Academician of the Academy of
Administrative and Legal Sciences
Kyiv, Ukraine
ORCID: 0000-0003-1834-404X*

*кандидат юридичних наук, доцент,
академік Академії адміністративно-
правових наук
м. Київ, Україна
ORCID: 0000-0003-1834-404X*

Обов'язковою ознакою суб'єктивної сторони захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника є вчинення цього діяння з метою спонукання державної чи іншої установи, підприємства, організації або службової особи вчинити або утриматися від вчинення будь-якої дії як умови звільнення заручника. Ця мета очевидно може стосуватися спонукання зазначених суб'єктів до вчинення як законної, так і незаконної дії. Мета також має альтернативний характер: спонукання може стосуватися як вчинення певної дії чи утримання від її вчинення.

У Єдиному державному реєстрі судових рішень відсутні обвинувальні вироки за ст. 349 КК України. Тому варто звернути увагу на інші судові рішення. Аналіз зазначених рішень свідчить про помилкове тлумачення правозастовними органами мети як обов'язкової ознака суб'єктивної сторони захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника. *Наприклад, дії організатора злочинної організації Особи-7 кваліфіковано зокрема за ч.*

4 ст. 28 ч. 3 ст. 27 ст. 349 КК України за те, що він 14.08.2014 організував захоплення та тримання як заручника голови Державного агентства земельних ресурсів України Особу-11 з метою його спонукання до звільнення із займаної посади виконувача обов'язків начальника Головного управління Держземагенства у Дніпропетровській області Особу-12 та призначення на вказану посаду Особу-13 [1].

У контексті мети, описаної в ч. 1 ст. 349 КК України важливим є наступний випадок із судової практики. Приймаючи рішення про виправдування обвинувачених Особи-8 та Особи-9 за ст. 349 КК України, на підставі п. 3 ч. 1 ст. 373 КПК України у зв'язку з не доведенням, що в діянні обвинувачених є склад кримінального правопорушення, Луцький міськрайонний суд Волинської області виходив із того, що в судовому засіданні достатніх доказів того, що останні мали намір захопити як заручників працівників правоохоронного органу, не здобуто. Відсутність такого наміру впливає з показань даних самими потерпілими та свідками, допитаними безпосередньо в судовому засіданні, а також з досліджених відеозаписів, зокрема, з мобільних телефонів потерпілих Особи-7, Особи-8 та з будинку АДРЕСА_3. З вказаних доказів вбачається, що обвинувачені Особи-8, Особи-9 не ставили потерпілим насильницьких вимог щодо заборони залишити відповідне місце перебування, не вчиняли заходів щодо унеможливлення цього, не спонукали працівників правоохоронних органів до скоєння будь-яких дій або утримання від скоєння таких дій, як обов'язкової умови їх звільнення, а внаслідок погрози застосування насильства змусили останніх лише залишити приміщення вказаного вище будинку [2].

В обох випадках із практики заперечення викликає визнання адресатом відповідного спонукання самих потерпілих. Таке розуміння диспозиції ст. 349 КК України суперечить буквальному тлумаченню її положень. Адже в цій нормі зазначено, що спонукання вчинити або утриматися від вчинення будь-якої дії як умови звільнення заручника стосується державної чи іншої установи, підприємства, організації або службової особи. Тут відсутня згадка як про потерпілого правоохоронця, так і його родичів. На користь цієї позиції свідчить і той факт, що в ст. 349-1 КК України наявна безпосередня вказівка про те, що спонукання вчинити або утриматися від вчинення будь-якої дії як умови звільнення заручника стосується виключно незаконно захопленого чи утримуваного журналіста.

У тих випадках коли адресат спонукання не міститься в диспозиції спеціальної норми, що стосується захоплення заручників, однак є в ст. 147 КК України, то вчинене пропонують кваліфікувати саме за ст. 147 КК України. Таке правило підтримують вчені в контексті кримінальної

відповідальності як за ст. 349 КК України [3, с. 1065], так і за ст. 349-1 КК України [4, с. 142; 5, с. 152]. Однак як все ж таки бути коли адресатом спонукання у ст. 147 чи 349 КК України є сам потерпілий? Такі дії очевидно слід кваліфікувати за ст. 146 КК України як незаконне позбавлення волі або викрадення людини.

У контексті дослідження адреса спонукання важливо звернути увагу на недосконалий його перелік, а також не узгодження його з аналогічними адресатами в ст. 147 КК України.

З цього приводу А. В. Андрушко слушно зазначає, що визначення вітчизняним законодавцем кола адресатів, яких стосується мета спонукання вчинити будь-яку дію чи утриматися від її вчинення як умови звільнення заручника, у ст. 147 КК України не можна визнати вдалим. Вчений апелює до ст. 1 Міжнародної конвенції про боротьбу із захопленням заручників, в якій серед адресатів примушення до здійснення чи утримання від здійснення будь-якого акту як умови звільнення заручника значаться держава, міжнародна міжурядова організація, будь-яка фізична, юридична особа або група осіб. Враховуючи зазначене, а також зарубіжний досвід дослідник пропонує зазначену мету визначити як спонукання *держави, міжнародної організації, будь якої фізичної, юридичної особи або групи осіб* до вчинення чи утримання від вчинення будь-якої дії як умови звільнення заручника [6, с. 274-275]. Зазначена пропозиція актуальна і для ст. 349 КК України. Єдине що вказівка на групу осіб є зайвою, оскільки особа може спонукати і декілька юридичних осіб чи держав.

Отже, слід удосконалити ознаки мети у складі захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника, визнавши у диспозиції ст. 349 КК України адресатом спонукання державу, міжнародну організацію або будь-яку фізичну чи юридичну особу.

Література:

1. Ухвала слідчого судді Печерського районного суду міста Києва від 06 листопада 2015 р. Справа № 757/41526/15-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/53747117>

2. Вирок Луцького міськрайонного суду Волинської області від 17 вересня 2018 р. Справа № 161/18251/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/76477422>

3. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / [А. М. Бойко, Л. П. Брич, О. О. Дудоров та ін.] ; за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. [10-те вид., переробл. та доповн.]. Київ : Дакор, 2018. 1360 с.

4. Посібник до навчального курсу щодо безпеки журналістів : навч. посіб. / [Вознюк А. А., Калиновський Б. В., Камінська Н. В. та ін.]. Рада Європи, 2021. 146 с.

5. Правові засади взаємодії військовослужбовців Управління державної охорони України з представниками засобів масової інформації: навчальний посібник / Горова О.Б. та ін. Ужгород: РІК-У. 2021. 224 с.

6. Андрушко А. В. Теоретико-прикладні засади запобігання та протидії злочинам проти волі, честі та гідності особи: монографія. Київ: Баїте, 2020. 560 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-334-7-29>

**PURPOSE AS A MANDATORY FEATURE OF THE SUBJECTIVE
SIDE OF LEGALIZATION (LAUNDERING) OF PROPER
TY OBTAINED BY CRIME (ARTICLE 209 OF THE CRIMINAL
CODE OF UKRAINE)**

**МЕТА ЯК ОБОВ'ЯЗКОВА ОЗНАКА СУБ'ЄКТИВНОЇ СТОРОНИ
ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЯ) МАЙНА, ОДЕРЖАНОГО
ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ (СТ. 209 КРИМІНАЛЬНОГО
КОДЕКСУ УКРАЇНИ)**

Hladkovsky M. O. Гладковський М. О.

*Candidate of Philosophical Sciences,
Postgraduate Student at the Department of
Criminal Law
Kyiv National University named after Taras
Shevchenko
Kyiv, Ukraine*

*кандидат філософських наук,
аспірант кафедри кримінального права
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна*

У зв'язку з суттєвим оновленням вітчизняного антилегалізаційного законодавства чергових змін зазнала також ст. 209 «Легалізація (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом» Кримінального кодексу України (далі – КК). У зв'язку із цим виникло ряд питань, пов'язаних із тлумаченням об'єктивних та суб'єктивних ознак складу злочину, передбаченого цією статтею, для однакового його розуміння та єдиного правозастосування.

Одне із таких питань полягає в тому чи виступає мета обов'язковою ознакою суб'єктивної сторони зазначеного складу злочину.